PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ЯК ПОЧАВСЯ МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК В КЕНМОР, АЛТА.

(Стаття надіслана з Кенмор, Алта.)

Вже було згадано в "У.Р.В." з дня 21. квітня, що майнері в Кенмор вийшли на страйк ще 26. березня. Я постараюся написати дещо більше про той страйк.

Фактом є, що причиною страйку була дискримінація двох майнерів, котрі мали-б несвідомо заладувати у ваґон бляшанку з порохом, яка була полишена другими майнерами в майні. Але вдуматись глибше в цю справу, можна легко прийти до заключення, що компанійні урядники робили це свідомо, щоби розбити солідарність майнерів перед загальним страйком, котрий, в разі незгоди обох сторін, мав би бути проголошений на 1. травня.

Знаючи, що майна за останніх три роки не робила стало й майнері робили за дуже мізерну платню, так що лише животіли, управителі майни ніколи не думали, що майнері вийдуть на страйк в симпатії до своїх двох дискримінованих товаришів тому, що майна якраз почала робити стало і кожний буде, на думку босів, старатись, щоби щось зашпарувати на страйк.

І в дійсности, в перші два дні страйку показалось, що заміри компанійних урядників можуть справдитись. Майнері по двох днях страйку повернули назад до роботи, а цілу справу полишили в руках відділової екзекутиви, щоб перевела слідство й дала звіт перед загальним членством дня 25. березня.

Після інвестиґації виказалось, що згадані майнері цілком невинно були віддалені від праці, і членство переголосувало, що не піде до роботи доти, доки не підуть з ними члени юнії безпідставно відправлені від роботи. І так, дня 26. березня почався страйк, котрий тягнеться до цего часу. Страйк сто процент солідарний, хотяй майнері не були приготовані.

Компанійні урядники несподівано завелись, бо на ділі показалось, що робітники держаться солідарно. Майнері за останніх три роки натерпілись досить наруги від тих урядників, які пробували всякими способами нехтувати услівя праці, котрих вони (урядники) згодились дотримуватися, коли роблено льокальну угоду.

Менаджер майни побачив, що його предбачення не здійснились, і щоб рятувати свою позицію, бо замовлення на вугілля є, а майнері не піддаються, заскаржив 6-ох майнерів до суду за зломання копальняних законів.

Приготовлення були роблені так, щоб не дати часу майнерам порадитись над справою, бо навіть не було 24 години від часу оскарження до росправи. Екзекутивний комітет льокалю мусів ночею мати наради й вирішив, щоб засягнути леґальної поради. Після заходів менаджера росправа мала відбутись 17. квітня. Однак при помочи юнійного адвоката процес було відложено до 21. квітня.

І так, згаданого дня в заповненій публикою по береги юнійній салі почалась росправа.

Зараз на початку росправи виказалось, що коли-б не страйк, то менаджер був би тої справи не піднимав. Цим самим він пхнув інспектора майнів, котрий був спеціяльно запрошений, щоб якось цей страйк зломити, в дуже погане положення. Досить того, що менаджер попався в дурні.

Росправа покищо не скінчена, бо відложено її до 26. квітня. При переслуханні росправи наш адвокат заявив менаджерові, що він має для нього ще дуже інтересну історію, а саме що він (менаджер) вже самий карав нераз майнерів, віддаляючи їх від роботи на тиждень, не придержуючись "майнсекту".

Товариші майнері! Покищо годі передбачити, що з цього вийде. Але, якщо і на дальше затримаємо свою солідарність, як до тепер, то побіда по нашій стороні запевнена. Своїм виступом ми показали роботодавцям, що дальше не дозволимо їхати по наших спинах. Своїм виступом ми піднесемо мораль майнерів. Ми своїм виступом підбадьорили майнерів цілого дистрікту до боротьби з майновласниками за признання юнії і дистріктової угоди.

На нас звернені очі всього членства дистрікту. Тому нашим обовязком є — боротьба до цілковитої побіди.

Екзекутива Майн Воркерс Юніон оф Кенада через три роки невинної праці (з ріжними перешкодами компанійних попихачів Ливета і Ко.) збудила боєвий дух серед майнерів. Маємо щирих, чесних і витревалих людей на чолі нашої орґанізації. Тому нашим обовязком є — стояти з екзекутивою, щоб вибороти ліпші умовини праці і більший кусок хліба. Не дивімся, що компанії заявляють на сторінках преси, що за останніх три роки був спокій і всьо відбувалось гармонійно між майновласниками а майнерами.

Річ ясна, що для майновласників був спокій і всьо благополучно тому, що вони робили кольосальні зиски, а ми жили по псячому, бо не було кому за нас заступитись. Вони й на дальше хочуть льокальних угод, щоб нас немилосердно визискувати, а навіть зірвати ще з того мізерного заробітку, який ми мали до цего часу. Тому то майновласники не хочуть дистріктової угоди. Але ми не сміємо допустити до цього, бо якщо ми ще раз позволимо на льокальні угоди, то компанії нас доведуть до того, що хоч би хотіли в будуччині боротись за ліпші услівя праці, то не зможемо.

Який буде вислід з нашої судової росправи, постараюсь написати пізніше.

Буклужан.

Чи ви знаєте, чому вони не відповідають?

Як дитина щось встругне і ви запитуєте, чому вона це зробила, вона лише спустить голову, виставить язика та крутить собою на всі боки.

Старається мовчанкою збути свої злі діла.

Таке саме із цим "панством" в "торжківських пантофлях". Ви від них домагаєтесь пояснення справи, а вони вам говорять, що "Навізівський носить в кишені 22,000 доларів".

Хай він їх носить іще рік, то не дасть "на відбудову української індустрії", українським та польським і жидівським панкам в Галичині, як це дали "панки" в "торжківських пантофлях", але віддасть їх до цента убогим селянам і робітникам, для яких ці гроші були призначені.

Ані польський, ані український панок в Галичині не дістане цеї тяжко запрацьованої жертви українського робітника і фармера в Канаді.

Жертви мозолистих рук — жертвам повені!

Ані цента лихварям, хоч-би вони були "найчистішої" української породи!

Українських панків коле, що т. Навізівський ділить канадійськими грішми потерпівших братів і сестер в Галичині. Їх коле тому, що вони вже давно проголосили, що в краю вже "всьо в порядку", що "нема кому давати запомоги", бо вони зібрані жертви від українських робітників і фармерів роззичили панам.

От чому їх коле "22,000 доларів в кишені т. Навізівського"!

Драпака.

НАУКА НА УКРАЇНІ.

АКАДЕМИК БОРИС ІЗМАЙЛОВИЧ СРЕЗНЕВСЬКИЙ.

Надзвичайно цікаву працю провадить тепер академик Срезневський в Київі, де він завідує метеорольоґічною обсерваторію та катедрою ґеофізики й сільсько-господарської метеорольоґії (метеорольоґія — наука про погоду та ріжні зміни в підсонні; ґеофізика, — наука про землю та про впливи на поверхню землі сонця, дощу, вітру то-що).

Зокрема Б. І. Срезневський розробляє питання про посуху та причини урожаю і недороду посівів і цукрового бурякс. Його роботи мають велике значіння для радянського сільського господарства.

Народився Б. І. Срезневський в Передбурзі року 1857 в сім'і вченого. Разом із батьком багато мандрував по Росії, був за кордоном, дістав гарну освіту. Закінчивши вищу школу, Б. І. Срезневський працював за кордоном під орудою видатних вчених і вивчав науки: метеорольоґію, фізику, ботаніку (наука про рослини), гідрольоґію (наука про воду), та инші.

Ставши професором в Юр'ївському університеті, де він професорував підряд 25 років, багато працював над обслідуванням дощів і підсоння цього краю. Підчас війни, коли вищу школу було перевезено з Юр'ива до Вороніжа, Б. І. Срезневський звернув увагу на посухи — це велике лихо, що багато шкоди завдавало селянам Воронізької губернії.

Переїхавши до Київа в 1919 році, академик Срезневський продовжував свою працю, визначаючи причини посухи. За великі досягнення в цій справі його було вибрано академиком, а з 1927 року доручено керувати роботою Київської Метеорольоґічної Обсерваторії.

Академик Срезневський працював в дуже багатьох частинах науки. Він досліджував бурі Чорного й Азовського морів, щоб знайти засоби, взнати про них раніш і з таким способом попереджати нещастя з людьми, досліджував сніжні замети на залізницях, підіймався на повітряному шарі в повітря, щоб вивчати вітри над землею.

За дорученням Ґеоґрафічного Товариства протягом десяти років провадив тов. Срезневський записи погоди, керуючи та допомагаючи місцевим діячам у цій справі. Він листувався з багатьма селянами, які для нього збирали народні прикмети погоди, як наприклад, селянин Савченко з села Соловʼївки, на Київщині.

Це дало змогу перевірити народні прикмети погоди й виявило, що на селі по цих прикметах можна часто вірно вгадати погоду. Зацікавившись таким явищем в природі, як імла, академик Срезневський після довгих дослідів винайшов, що ця імла часто спричиняється до хвороби рослин, бо має мікроби, які поширюють хвороби. Часом ця імла буває від попелу, що його викидають вулькани підчас землетрусів.

Вивчаючи причини снігових заметів залізниць, академик Срезневський порушив справу про заснования на залізниці окремих метеорольоґічних станцій.

Віддаючи всі свої сили науці, академик Срезневський знаходив час і для громадської праці. В Юр'іві він читав лекції, допомагав влаштовувати студенський орхестр, був головою товариства природознавців, вивчав причини поширення такої хвороби, як малярія, брав участь при розробці плянів курортів, цікавився музикою і літературою. Він прочитав немало лекцій про таких письменників, як Гоголь, Жуковський, Пушкин.

Академикові Срезневському йде тепер 72 рік. Скоро буде 50 років, як почав він свою наукову роботу. Це не малий час, який академик Срезневський витратив і не на марне. Велику кількість наукових праць він має, велику кількість нових вчених за свої 50 років він підготовив.

Мих. Биковець.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!

УВІЧНЕННЯ ПАМЯТИ УКР. ПИСЬМЕННИКА М. КОЦЮБИНСЬКОГО.

Нище подаємо в повности відозву Центральної Комісії для увічнення памяти М. Кобилянського до всіх громадян, до державних громадських та культурно-освітніх орґанізацій Радянської України та до українського населення Галичини, Буковини, Канади, Злучених Держав та инших країн. Ця відозва найкраще свідчить, що тільки радянська влада дбає про розвиток української культури, що тільки радянська робітничо-селянська влада шанує сама й ціле трудове населення кличе вивчати та шанувати творців української культури. Подаючи цю відозву, ми певні того, що й наші орґанізації в Канаді не остануть байдужними, але за проводом своїх центральних зарядів докладуть і свою цеглину для увічнення памяти М. Коцюбинського.

18-го вересня 1929 року минає 65 років з дня народження видатного українського письменника Михайла Коцюбинського. Літературна діяльність Коцюбинського припала на останнє десятиліття XIX. й перше десятиліття XX. віку, а саме на той час, коли буйний розцвіт капіталізму на Україні й викликана ним перебудова суспільних відносин поставила перед письменниками українськими нові завдання, утворила в українській літературі нові теми. Ці нові теми були — революційні рухи на селі й в місті перед 1905 роком, життя й боротьба революційного робітництва й селянства в 1905 році й після нього з одного боку, і безпоратне становище української, тоді ще народницької інтеліґенції в тій революції й особливо в тяжку добу реакції 1907 — 1912 р.р., з другого.

Одним з найвизначніших українських художників слова 90 — 1900 років і одним із найперших письменників, що взялися змальовувати добу революції 1905 року, був Михайло Коцюбинський. Коцюбинський почав писати ще в кінці 80-их років минулого століття, але перші друковані твори його з'явилися року 1890 в галицьких виданнях — це були переважно переклади та вірші й оповідання для дітей. Проте вже на самім початку 90-их років пише Коцюбинський цілу низку оповідань на теми з селянського життя з глибоким соціяльним змістом, хоч і в старій народницько-побутовій манері ("Пятизлотник", "На віру", "Ціповяз" та инші).

Що більше зростає талан Коцюбинського, то все яскравіше й помітніше наростає в його творах отой соціяльний бунтарсько-громадський зміст, надто в звязку з наростанням вибухових сил перед революцією 1905 року. Селянські повстання перед 1905 роком дали Коцюбинському матеріял для його невмирущої "Fata Morgana", цієї найвеличнішої в нашій літературі картини селянської революції на Україні, а сама революція 1905 року появила такі перлини його творчости, як "Сміх", Він іде", "Невідоми". "Persona grata" та инші новели, що в їх письменник з незрівняною майстерністю показує революцію 1905 року в місті, власне страшні моменти ліквідації тієї революції та становище й ролю в ній інтеліґенції.

В той-же час звертається Коцюбинський і до инших тем. Перебуваючи якийсь час поза Україною, він поширює коло своїх спостережень поза традиційний український побут і дає низку оповідань і новель з життя инших національностей — з життя Молдаван-Бесарабії ("Для загального добра", "Перекоптьор", "По людському" "Відьма"), з побуту кримських татар ("На камені", "В путах шайтана", "Під мінаретами") і чавіть з італійського життя ("На острові", "Хвала життю"), значно збагачуючи таким чином тодішню українську літературу.

В період реакції й урядового гніту після 1905 року Коцюбинський перейшов почасти знов до инших тем, але тільки почасти. Занепад громадського життя в Росії й на Україні, урядовий терор, кари, утиски й заборони, з одного боку, а з другого — утома й хороба письменника в певній мірі спричинились до того, що Коцюбинський в цей період своєї літературної творчости присвячував багато уваги власним переживанням, змальовував самотних, стомлених і змучених життям інтелігентів ("Intermezzo", "З глибини", "Дебют", "Сон"). Але в той самий час писав він і такі твори свої, де з найбільшою силою протестував і проти відворотної, ганебно - жорстокої урядової реакції ("Подарунок на іменини") і проти громадського занепаду, дрібно-міщанського "благополучия" ("В дорозі", "Сон") і проти фальшивого лібералізму ("Коні невинні").

Михайло Коцюбинський був не тільки найталановитішим з письменницького покоління 90 — 1900 р.р. і найчутливішим художником - громадянином, — він був також і найчуливішим до нових літературних течій і форм. Розпочавши свою літературну діяльність в традиційній реалістично-побутовій народницькій манері, він дуже швидко одходить од неї. Невпинно шукаючи нових літературних форм, він пильно і багато працює над удосконаленням своєї письменницької техніки, вчиться на кращих зразках західньої літератури й досягає тут виключної майстерности. Його стиль незвичайно простий, але в той самий час дуже оріґінальний, виборний і музичний; його образи завжди свіжі, нові і в купі з тим незвичайно зрозумілі, життєві і емоційні, сюжети його творів незмінно вражають читача невтертою композиційною будовою і в той-же час невиданою до того гармонійністю, пропорційністю окремих частин.

Тематика Коцюбинського, так само, як і художні засоби його, дуже скоро зазнала нових змін: письменник, як уже сказано вище, розробляє найріжноманітніші теми. Це все — і нові теми, і майстерна обробка сюжета, і прекрасна мова — відразу викликало у читачів великий інтерес до Коцюбинського. Інтерес той зростав з кожним новим твором письменника і природньо перейшов у нечисленних спочатку читачів його в справжнє захоплення ним після надрукування революційного циклю оповідань.

За увесь час своєї літературної діяльности Коцюбинський ні на мить не одійшов від своїх читачів і не кинув свого незрівняного письменницького пера. Він пильно й невтомно працював усе своє життя й обдаровував українське письменство все новими й новими творами. В останні роки свого життя він написав такі високо-художні речі, як "Тіні забутих предків", "Сон" "Хвала життю" й "На острові". Де далі, все вище й вище йшов Коцюбинський по щаблях удосконалення письменницького і в кінці свого життя вийшов нарештіт на вершини творчости, що були вкупі з тим і вершинами тогочасної української літератури.

Та не вважаючи на це все, Коцюбинського довгий час знала лише українська інтеліґенція, бо-ж довгий час невміло й несміло читати його, як і всякого иншого письменника українського, ні робітництво України, ні упосліджене й задурене українське селянство. Тепер, у вільній радянській Україні, мусить нарешті знати й робітництво й селянство одного з найбільших своїх письменників, мусить читати його твори, про них і в великій мірі для них писані.

Значіння М. Коцюбинського, як письменника, й у теперішні дні є величезне, про що свідчать хоча-б численні радянські видання його творів і надзвичайніший попит на них у робітниче-селянських бібліотеках. М. Коцюбинський не був письменником-революціонером та й не міг бути ним у його часи, царського режіму. Але й те, що він дав у прихованому виді у своїх творах і тоді, і тепер справляє революційний вплив. Ось чому Коцюбинський рідний нашій революційній добі й його імя щиро шанує Радянська Україна.

Надходять ювілейні дні Коцюбинського — 15-ліття з дня смерти його й 65-ліття з дня народження. Для належного вшанування памяти письменника, для найбільшої популяризації його імени й поширення творів його в робітничих і селянських масах постановлено широко відсвяткувати ці ювілеї. Постановою Раднаркому У.С.Р.Р. утворено Всеукраїнську Центральну Комісію для увічнення памяти М. Коцюбинського з представників радянських, громадських, наукових, літературних і культурно-освітніх орґанізацій. Для того-ж утворюється й місцеві комісії по більших округових містах, а надто в Винниці й Чернигові, де жив і працював Коцюбинський. В Винниці в будинкові, де народився письменник, відкрито музей його імени, в Чернигові упорядковують могилу Коцюбинського, відкрито вже куток письменника. Так почалося вшанування памяти Коцюбинського.

Дальшими заходами мають бути вшанування памяти Коцюбинського в день 15-ліття смерти його (25-го квітня біжучого року) і Всеукраїнське святкування 65 років народження Коцюбинського, яке припадає на 18. вересня 1928 року. В звязку з цими двома ювілеями Всеукраїнська Центральна Комісія для увічнення памяти Коцюбинського постановила широко відзначити ці ювілеї спеціяльними святами, видати наукове й народне видання творів Коцюбинського й поставити у Винниці 1929 року памятника письменникові. За постановою Раднаркому У.С.Р.Р. Центральна Комісія вже оголосила збір пожертв на збудування цього памятника й звертається найперше до всіх громадян У.С.Р.Р. і до всіх державних, громадських, наукових, літературних і культурно-освітніх установ з проханням вносити свої пожертви на цей памятник (на біжучий рахунок Центральної Комісії у Держбанку № 1615, або збирачам з спеціяльними підписними листами). З тим же проханням звертається Центральна Комісія і до установ та громадян Р.С.Ф.Р.Р., А.М.С.Р.Р., Криму та громадян Галичини, Буковини, **Канади**, Північної Америки та инших країв, де живуть Українці.

То особливим проханням Комісія звертається до культурно-освітніх орґанізацій У.С.Р.Р. — до шкіл соціяльного виховання по містах і селах, до шкіл професійної освіти, до вищих шкіл, до професійних орґанізацій (надто до спілки робітників освіти і всіх її відділів і охремих членів), до сельбудів, читалень, робітничих клюбів і т. д. Нехай ці орґанізації не тільки складають свої внески на памятник Коцюбинському, нехай вони зробляться осередком оповіщеного збору пожертв. Ще в більшій мірі стосується це тих культ-освітніх установ (надто шкільних закладів), що носять імя Коцюбинського — ці установи повинні виявити найбільшу активність у справі популяризації Коцюбинського в масах і збору пожертв на памятник йому.

Кожна установа, кожний свідомий радянський громадянин мусить виконати свій обовязок, негайно зложити свій внесок на памятник Коцюбинському, а наш визначний письменник, що не знайшов собі належного визнання за царсько-буржуазного ладу, мусить мати справедливе вшанування від читачів і громадян Радянської України.

Голова Центральної Комісії для увічнення памяти М. Коцюбинського
Народній Комісар Освіти
Скрипник.

Заст. Голови Комісії, Зав. Укрнаукою **Озерський.**

Члени комісії: Хвиля А. (Від. Друку ЦК. К.П.(б)У.), Іванов М. (Істор. Парт. ЦК. К.П.(б)У.), Таран С. (В. У.К.Р.О.Б.О.С.), Акад. Багалій Д. І. (Укр. Акад. Наук. Директор Шевченківського Інституту), Мазуренко Ю. П. (Укр. Червон. Хрест.), проф. Олесь Камишан (Заст. Директора Інституту Марксизма,) проф. Плевако (Харк. Катедра Іст. Укр. Літератури), проф. Яворський М. І. (катедра істор. України, Ін. Марксизма), проф. Юринець (Укр. Інст. Марксизма), Пилипенко С. В. (Д.В.У., "Плуг"), Коряк В. (В.У.С.П.П.), Скарбник Центр. Комісії — проф. Таранушенко А. (Укр. Ком. Охор. Памят Культури).

Відповід. Секретар Ц. Комісії
Дубровський.

НА ПАМЯТНИК М. КОЦЮБИНСЬКОГО.

На заклик центральної комісії для Увічнення памяти М. Коцюбинського при Н.К.О. до всіх Окрвиконкомів відгукнулися вже такі О.В.К.: Чернигівський, що асигнував 6 тис. карб., Одеський — 2 тис. карб., Першотравневий — 250 карб.

Кампанія по збору пожертв розгортається, Добровільні пожертви треба надсилати на біжучий рахунок центральної комісії № 1615 в Харківській філії Держбанку С.Р.С.Р.

ПРОГРАМА НА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ У СОДБОРИ, ОНТ.

Старанням всіх робітничих орґанізацій при відділі ТУРФ-Дім у Содбори в місяці травні відбудуться в Укр. Роб. Домі такі підприємства:

11-го травня вечір сміху, опісля забава.

18-го травня Драмгурток відограє драму в 4-ох діях з життя українських поселенців в Канаді "Канадійський Жених".

20-го травня величавий концерт старшої мандолінової орхестри.

24-го травня відділ Секції Молоді відограє дитячу комічну оперету на одну дію п. н.: "Коза Дереза", опісля забава.

31-го травня Драмгурток відограє дуже прекрасну драму на чотири дії "Терновий Вінок" (Жертви царизму).

Весь чистий прихід з цих підприємств призначений на пресовий фонд української робітничо-фармерської преси в Канаді.

Травневий Комітет.

ПОШУКУЮ своїх т. т.: Сенька Гусака й Миколу Бурачика з села Черча, повіт Рогатин, Галичина. Хто про них знає, або вони самі прошу зголоситись на мою адресу:

Roman Iwanylo,
(51) Ranfurly, Alta.

ЗАМІТКИ.

Вибачте за слово, "президент" петлюрівської республіки, Андрій Левицький, що зараз перебуває на варшавськім смітнику, недавно тому мав "інтервю" з представником італійської ґазети "Л'Імпрес" якому наплів ще більше дурниць, як часом наплете їх Домка з "Канд. Фармера".

Репортер мав запитати "його ексиленцію", чи він думає коли вилізти із того "варшавського сміття" та чи має "надію повернути назад на Україну".

— Надії не маємо, а маємо певність, — відповів "президент".

Такі самі "інтервю" уділював покійний Петлюра сім, вісім років тому назад.

А я є певний, що наслідники Петлюри будуть уділювати такого самого "інтервю" ще так довго, доки для них існуватиме варшавський смітник.

А Григоріїв таки означив собі час.

"Шановний гість" пан Григоріїв, заявив на однім зібранню, що він найдальше за три, або пять років прибуде до Канади, як міністер шаповалівської республіки.

Живемо в часі "великих подій".

Тов. Бодяк в своїм "причинку до історії укр. національної політики в 1938 р." про це відай добре незауважив.

Це треба обовязково втягнути до "причинку".

А "ці" мов води в роти набрали.

Вже кілька разів запитувано їх, щоб пояснили чому вони платили банкам за пересилку грошей, зібраних для потерпівших від повені в Галичині, з визичених в краю панкам, два рази стільки, як "більшовицький комітет", і не віповідають.

МАЙСЬКА НІЧ.

ТАНОК РУСАЛОК В КОМЕДІЇ-ОПЕРЕТЦІ "МАЙСЬКА НІЧ", ЯКУ ДРАМСПІВГУРТОК ВІДДІЛУ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ ПРИ ДОПОМОЗІ ХОРУ КУРСАНТІВ І ДІВЧАТ З МАНДОЛІНОВОЇ ОРХЕСТРИ ВІДОГРАЄ В УКР. РОБ. ДОМІ В СУБОТУ ПЯТОГО ТРАВНЯ. ПРИХОДІТЬ, ГРОМАДНО, А НЕ ПОЖАЛУЄТЕ.